

Telefon: 08-550 980 20

Plusgiro 64 51 87-6

Bankgiro 873-6654

Mailadress: bernt.lindqvist@lerhaga.se

R Ä T T S U T L Å T A N D E

Angående naturvårdsverkets föreskrift NFS 2011:7 om älgjakt.

Västra Götalands viltvårdsdistrikt av Jägarnas Riksförbund har hemställt om en granskning och ett utlåtande över naturvårdsverkets rubricerade föreskrift och dess rättstillämpning. Vad viltvårdsdistriktet främst framhållit i sin begäran om granskning och utvärdering är att landets länsstyrelser, med hänvisning till naturvårdsverkets föreskrift NFS 2011:7, kommer att vägrar ge licens med en vuxen älg som grundtilldelning.

Gällande lag och dess förarbeten.

Den lagändring som trädde i kraft 2012-01-01 innebar i avseende jakt efter vuxen älg endast att jaktlagen 33 § ändrades så att det inte längre är möjligt att fälla vuxen älg på tidigare B-licensområde. Dessa B-licensområden avvecklades i samband med lagändringen. I fråga om tidigare A-licensområden, som nu enbart benämns licensområden, skedde endast den förändringen att ett licensområde som inte bedöms uppfylla kravet för att fälla en vuxen älg, ändå skall ha rätt att fälla en årskalv under lång jakttid. Jaktlagen 33 § anger följande.

”Jakt efter älg får ske efter licens av länsstyrelsen och inom ett område som länsstyrelsen har registrerat (licensområde). Jakt efter älg får även ske utan licens inom ett område som länsstyrelsen har registrerat (älgskötselområde).

Ett licensområde ska vara av sådan storlek och beskaffenhet i övrigt att det är lämpat för älgjakt. Länsstyrelsen får vägra att registrera ett område som licensområde eller besluta om avregistrering, om områdets beskaffenhet inte medger en anskjutning av minst en älgkalv om året.

Ändringen i lagtexten, med tidigare angivelse ***”minst en vuxen älg”*** mot nu ***”minst en älgkalv”***, innebär att licenstilldelningen får börja med en vuxen älg. Men om areal och övriga omständigheten inte medger en vuxen älg, skall tilldelningen ändå ge möjlighet till jakt efter en årskalv. Lagändringen innebär i nu berört hänseende en utökad jaktmöjlighet efter älgkalv, inte en inskränkning av jakt efter vuxen älg.

Betänkandet ”Uthållig älgförvaltning i samverkan (SOU 2009:54)”.

Utredningens förslag till ny utformning av jaktlagen 33 § angav endast älgskötselområden och uteslöt varje form av licensområde. Därmed är betänkandet SOU 2009:54 helt ovidkommande för frågan om registrering och älgutdelning för licensområden

Regeringens proposition 2009/10:239. Älgförvaltningen.

Frågan om ändring av systemet för älgjakt var så kontroversiell att regeringen valde att göra ett ***”Utkast till lagrådsremiss. Älgförvaltningen”***, som blev föremål för remissbehandling. Den slutliga lagrådsremissen fick efter remissbehandlingen till viss del ändrad utformning. På sidorna 39 – 41 redogörs för mål och inriktning för fortsatt älgjakt inom licensområden. Där tydliggörs klart att avsikten är att en vuxen älg skall få utgöra grundtilldelningen, men att en älgkalv skall tilldelas om areal och andra omständigheter inte medger en vuxen älg.

I realiteten är detta en förenklad form som ersatt tidigare E-licenser efter en älgkalv med lång jakttid. Som tydligt framgår av propositionen skall detta inte påverka att tilldelningen, som tidigare, får börja med en vuxen älg.

Lagrådet.

I prop. 2009/10:239 sidan 41 sista stycket återges vad lagrådet yttrat i fråga om vuxen älg. *”Lagrådet har vidare anfört att förslaget att länsstyrelsen ska få vägra att registrera ett licensområde eller besluta om avregistrering om området inte medger anskjutning av minst en älgkalv om året torde avse att området inte medger avskjutning av minst en älg, dvs. antingen ett vuxet djur eller en älgkalv, om året. Lagrådet har därför föreslagit att uttrycket ”minst en älgkalv” till undvikande av missförstånd ersätts med ”minst en älg”. Avsikten är dock att ett område inte ska kunna vägras registrering som licensområde eller bli föremål för avregistrering endast av den anledningen att det inte medger avskjutning av minst en vuxen älg, utan dessa möjligheter bör föreligga först när områdets beskaffenhet inte uppfyller minimikravet om minst en älgkalv. Älgstammens storlek inom området bör vara sådan att det biologiskt är möjligt och önskvärt att skjuta minst en älgkalv om året. Ett förtydligande i enlighet med vad som nyss anförts bör därför göras i lagtexten.”* Regeringen har inte anfört någon avvikande mening till vad lagrådet angett i fråga om att den första älgen skall vara ett vuxet djur om areal och övriga förhållande medger detta.

Riksdagen.

2010/11: MJU6, Miljö- och jordbruksutskottets förslag.

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259). Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:239.

Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2011:7.

45 § ”Länsstyrelsen ska i sitt beslut om licens ange det antal älgar (vuxna och årskalvar) som får fällas utifrån fastställda riktlinjer avseende areal. Tilldelningen ska grundas på älgförvaltningsplanen. Länsstyrelsen får besluta om könsfördelningen avseende tilldelade vuxna djur.

Första tilldelningen inom ett licensområde ska vara en årskalv. Därefter ska vuxna djur eller kalvar tilldelas utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till areal och älgförvaltningsplan.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen besluta om ytterligare begränsningar genom villkor för jakten.”

Sammanfattning.

Naturvårdsverkets föreskrift och allmänna råd, NFS 2011:7, är ett s.k. blankettstadgande som måste ha stöd i överordnad författning för att få tillämpas. Något sådant stöd finns inte i fråga om utformningen av 45 §. Naturvårdsverket har i detta fall åsidosatt överordnad författning med tillhörande förarbeten. Den står i strid mot gällande lag och lagens intentioner. Lagens förarbeten är fullständigt klara i detta fall, se prop.2009/10:239 sidorna 39 – 41.

Regeringsformen 11:14 föreskriver följande.

”Finner domstol eller annat offentligt organ att en föreskrift står i strid med bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning eller att stadgad ordning i något väsentligt hänseende har åsidosatts vid dess tillkomst, får föreskriften inte tillämpas.”

Det bör uppmärksammas att grundlagsstadgandet i RF 11:14 är tvingande.

Här föreligger uppenbart ett sådant förhållande i fråga om NFS 2011:7, 45 §, som avses i RF 11:14. Länsstyrelserna, som skall handlägga frågor om registreringar av licensområden och licenstilldelningar, får därmed inte tillämpa naturvårdsverkets föreskrift i 45 § om att första tilldelning på licensen måste vara en älgkalv. Enligt gällande författning skall det första djuret vara en vuxen älg, om areal och övriga förhållanden medger detta.

Bernt Lindqvist